

SIYDIK AJRATISH TIZIMI KASALLIKLARINI DAVOLASHDA BAKTERIOFAGLARNING AHAMIYATI

Umirzaqov Odiljon Ergashevich - assistant, FJSTI

Mo'ydinova Madina Rustamjon qizi - talaba 5722gr, FJSTI

Annotasiya: Hozirgi kunga kelib siydik ajratish a'zolari kasalliklari orasida asosiy etiologik faktori bo'lgan urologik aralash patogen mikroorganizmlarni davolash dolzarbligicha qolmoqda. Asosan pielonefrit, sistit, uretrit va prostatit kasalliklarini davolashda antibiotiklardan pensillin gruxidagilar, sefalosporin gruxi, nitrofuran unumlari, makrolidlar va nitrofuranlardan foydalanilmoqda. Kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, bu dori preparatlarini uzoq yillar davomida qo'llanilib kelinayotganligi sababli aralash patogen mikroorganizmlar (ichak tayoqchasi, xlamidiyalar, rikketsiyalar, trixomonaz, gonokok v.x.z) ga sezgirliги ortib bormoqda va kasalliklar surunkaliga o'tib qaytalanishni keltirib chiqarmoqda. Urologik infeksiyalarni davolashda antibiotiklarni a'zolarga toksik tasirini (neyrotoksik, gepatotoksik nefrotoksik v.x.k) xisobga olgan holda, organizmga zararsiz bo'lgan bakteriofaglardan foydalanishni maqsadga muvofiq deb bildim va ilmiy ishimi amaliyotda bakteriofaglarni qo'llanish usullari bilan tanishishdan boshladim.

Kalit so'zlari: bakteriofag, sistit, uretrit, prostatit, pielonefrit, uroinfeksiya, trixomanaz, xlamidiya, rikketsiya, nitrofuran, sefalosporin.

Asosiy qism: Bakteriofaglar- (bakteriyalar va yun “phegos”-yemiruvchi)- bakteriyalarni yutib, yemirib, yo'q qilib yuboradigan viruslar; bakteriyalar kushandasi.

Bakteriofaglar-immunobiologik preparat bo'lib, patogen mikroorganizmlarni tanlab lizisga uchratadigan spesifik viruslardir. Bakteriofaglar patologik bakteriyalarini spesifik lizisga uchratadi. Fag zarrachalari Bakteriofaglar–yiringli va yallig'lanish kasalliklarining etiologiyasida eng muhim ahamiyatga ega bo'lgan patogen mikroorganizmlar shtammlariga nisbatan spesifik bakterisid ta'sirga ega bo'lgan dori preparatidir sezgir bakteriyalarning membranasiga yopishadi, xujayra ichiga kiradi va uning resurslari hisobiga ko'payadi. Buning oqibatida xujayra nobud bo'ladi va boshqa sezgir bakterial xujayralarni zararlash qobiliyatiga ega yetilgan virulent fag qismlarini ajralib chiqishi kuzatiladi. Bakteriofaglar boshqa xujayralarga ta'sir ko'rsatmaydi, xususan tabiiy mikroflorani buzmaydi. Bakteriofaglar bilan davolashning afzaliklari antibiotiklardan farqi organizmga toksik ta'sir ko'rsatmasligidir, nojo'ya ta'sirlari aniqlanmagan. Uretrit, sistit, pielonefrit, prostatit eng keng tarqalgan urologik kasalliklardan biri bo'lib, aholining kamida 2-3 foizida, ko'pincha mehnatga layoqatli yoshdagi

odamlarda - 20-50 yoshda uchraydi. Urologik infeksiyalar bilan kasallangan bemorlar barcha kasalliklarning 20-25% ni tashkil qiladi: Urologik shifoxonalar kontingenti. Hozirgi vaqtda dunyoning rivojlangan mamlakatlarida 10 million kishidan 400 mingtasida urogenital infekciyalar aniqlangan. (Asper R. va boshq.). Har yili 85 ming urologik kasalliklari qayd etiladi, Ularning 62 mingtasi takroriy kasallanganlardir (United Yu. G. Stautman P. va boshq.). Har yili 1 milliondan ortiq amerikaliklar buyraklar va siydik yo'llarida infeksiyalar aniqlanganligi uchun kasalxonaga yotqiziladi .

Urologik infeksiyasi bilan kasallanish ko'p yillar davomida o'rganish mavzusi bo'lib kelgan. So'nggi 2 o'n yillikda urologik infeksiyasi bilan kasallanish yoki 10 000 ming aholiga to'g'ri keladigan holatlar sonini hisoblash qiziqish uyg'otdi. Shu bilan birga, uning butun dunyo bo'ylab notekis taqsimlanishi va ayrim bemorlarning iqlim omiliga bog'liqligi aniqlandi, bu kasallikning tibbiy geografiyasi bilan bog'liq bo'la boshladi. Kasallikning mavsumiy kuchayishini tavsiflash kerak.Urologik infeksiyasini etiologik jihatlarini tahlil qilish paydo bo'ldi. Bemorlarning jinsi koeffitsienti va yoshiga katta e'tibor berildi. Ayollarda erkaklarga qaraganda (69,3%) sisitit bor, bu homiladorlikda ayollarda birlamchi pielonefritning tez-tez uchraydigan holatlari va jinsiy a'zolarida infektsiya o'choqlarining mavjudligi bilan bog'liq. Buyrakdan siydik oqimining buzilishi buyraklarda infektsiya shakllanishiga moyil bo'ladi. Bu, shuningdek, ayollarda erkaklarnikiga qaraganda 2 baravar tez-tez uchraydigan infeksiyaning intrarenal turi bilan sodir bo'ladi. So'nggi yillarda bu kasalliklar "qari" bo'lib qoldi, ya'ni 50 yoshdan oshgan odamlarda tez-tez uchraydi. Bu rivojlangan mamlakatlarda odamlarning umr ko'rish davomiyligining oshishi, shuningdek, jismoniy harakatsizlikning oshishi va aholining jinsiy hayotidagi o'zgarishlar bilan bog'liq.Bemorning siydik yo'llarida patogen mikroba va viruslar soni har xil bo'lishi mumkin - birdan yuzlab va hatto minglab. Bizning

kuzatuvlarimizdagi bemorlarning eng ko'p soni (71,32%) 31-60 yoshdagilar bo'lib, faol mehnat faoliyati bilan ajralib turadi. Yoshning kasallikning rivojlanishiga ta'siri, birinchi navbatda, patogenetik omillar ta'sir qilish davrining uzayishi, organizmda patologik jarayonni og'irlashtiradigan boshqa hamroh bo'lgan o'zgarishlarning paydo bo'lishi bilan izohlanishi mumkin.

Xulosa:Xulosa o'rnida shuni aytishimiz kerakki,agar biz urologik kasalliklar(sisitit,piyelonefrit,prostatit,uretrit v.x.z) ni antibiotiklar o'rniga ko'proq tabiiy maxsulot bo'lgan organizm uchun zararsiz bakteriofaglardan unumli foydalansak kasalliklar keltirib chiqargan patogen mikroorganizmlarga to'liq bakteriosid ta'sir ko'rsatgan bo'lamiz.Bundan tashqari kasalliklar surunkali tusga o'tmasdan to'liq tuzaladi va asosiysi jigar,miya buyrak va boshqa a'zolariga toksik ta'sir etmaydi.Patsientlar asoratsiz to'liq tuzaladi va sog'lom hayotga qaytadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.«Мочекаменная болезнь»О.Л.Тактинский.В.П.Александров.Санкт Петербург, Москва-Харьков-Минск2000.
- 2.«The results of the use of thrombolytic therapy in acute myocardial infarction at the prehospital and hospital stage R. Kattakhanova1* and O. Umirzakov1 1 Fergana Medical Institute of Public Health, 2A, Yangi Turon Street, Fergana,150100,Uzbekistan.2023.Биотех.
- 3.«DIAGNOSIS AND TREATMENT OF DIARRHEA SYNDROME IN PATIENTS WITH COVID -19 <https://doi.org/10.5281/zenodo.10680212> О.Е.Умирзаков Department of Propaedeutics of Internal Diseases Fergana Medical Institute of Public Health Fergana,Uzbekistan.2024.
4. Борьба с новой эпидемией коронавируса во всем мире и в Узбекистане Экономика социум [http](http://www.ru) Электронное научно –практическое периодическое издание://www.ru Раймова З. Холматова Ё,Эшонов Р,Умирзаков О.Э.2021.
- 5.КАМНИ ПРЕДСТАТЕЛЬНОЙ ЖЕЛЕЗЫ И МОЧЕИСПУСКАТЕЛЬНОГО КАНАЛА ДИАБЕТОМ Умирзаков О.Э. Кафедра пропедевтики внутренних болезней Ферганский медицинский институт общественного здоровья Узбекистан.г.Фергана. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11208791> ARTICLE INFO ABSTRACT
- 6.Bekkulova M., Yusufjonov M. ANTIGIPERTENZIV DORI VOSITALARINING QO ‘LLANISH SAMARADORLIGINI ANIQLASH //Евразийский журнал медицинских и естественных наук. – 2024. – Т. 4. – №. 1. – С. 199-205.
- 7.Rakhmatulloevna N. U., Abdurasulovna B. M. GEMOREOLOGIK BUZILISHLAR VA ERITROTSITLAR AGREGATSION XOSSALARI O’ZGARISHINING PATOGENETIK MEKANIZMLARI //JOURNAL OF BIOMEDICINE AND PRACTICE. – 2022. – Т.7.– №.6.
- 8.Abdurasulovna B. M. Clinical Features of Rheumatoid Arthritis in Patients at the Age of Older 60 Years Old //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 650-655.
- 9.Farkhodovna K. F., Rakhmatulloevna N. U., Abdurasulovna B. M. ETIOLOGY OF CHRONIC RHINOSINUSITIS AND EFFECTIVENESS OF ETIOTROPIC TREATMENT METHODS (LITERATURE REVIEW) //Новостиобразования: исследованиев XXI веке. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 377-381.
- 10.Abdurasulovna, B. M. "The Significance of Microelements Deficiency in Cardiological Practice." *EurasianMedicalResearchPeriodical* 19 (2023): 23-27.
- 11.Беккулова, М., and Э. Тоиров. "Ревматоидный артрит у лиц старше 60 лет." *Журнал вестник врача* 1.1 (2018): 24-29.

12.Narzulaeva, UmidaRaxmatulloevna, and MohigulAbdurasulovnaBekkulova. "Arterial ipertenziyaetiologiyasidadislipidemiyaningxavfomilisifatidagirol." *Science and Education* 4.2 (2023): 415-419.

13.The P., Abdurakhimov I. The LO Umurzakov Water management (tutorial).-What 2 (vol.1 No.9(2023)), 123

14.ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ ПАПИЛЛОМАВИРУСНОЙ ИНФЕКЦИИ УРОГЕНИТАЛЬНОГО ТРАКТА У ПАЦИЕНТОВ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИХ КОРРЕКЦИИ.ОУмурзаков –Экономика и социум, 2022

15.ПОКАЗАТЕЛИ ГЕМОДИНАМИКИ У ПАЦИЕНТОВ С ХРОНИЧЕСКОЙ ОБСТРУКТИВНОЙ БОЛЕЗНЬЮ ЛЕГКИХ И ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТЬЮ ПРИ СОПУТСТВУЮЩЕЙ ПАТОЛОГИИ О Умурзаков - Экономика и социум

16. ОБ НЕГАТИВНОМ ВЛИЯНИИ КОЛЕБАНИЙ ОТНОСИТЕЛЬНОЙ ВЛАЖНОСТИ ВОЗДУХА НА РАЗВИТИЕ ОСТРЫХ НЕФРОЛОГИЧЕСКИХ СИТУАЦИЙ Авторы Ньматжон Солиевич Мамасолиев, Одил Салохиддинович Салохиддинов, Раънохон Рустамбековна Курбонова, Гулнора Рахматовна Умурзаков,О Адилова